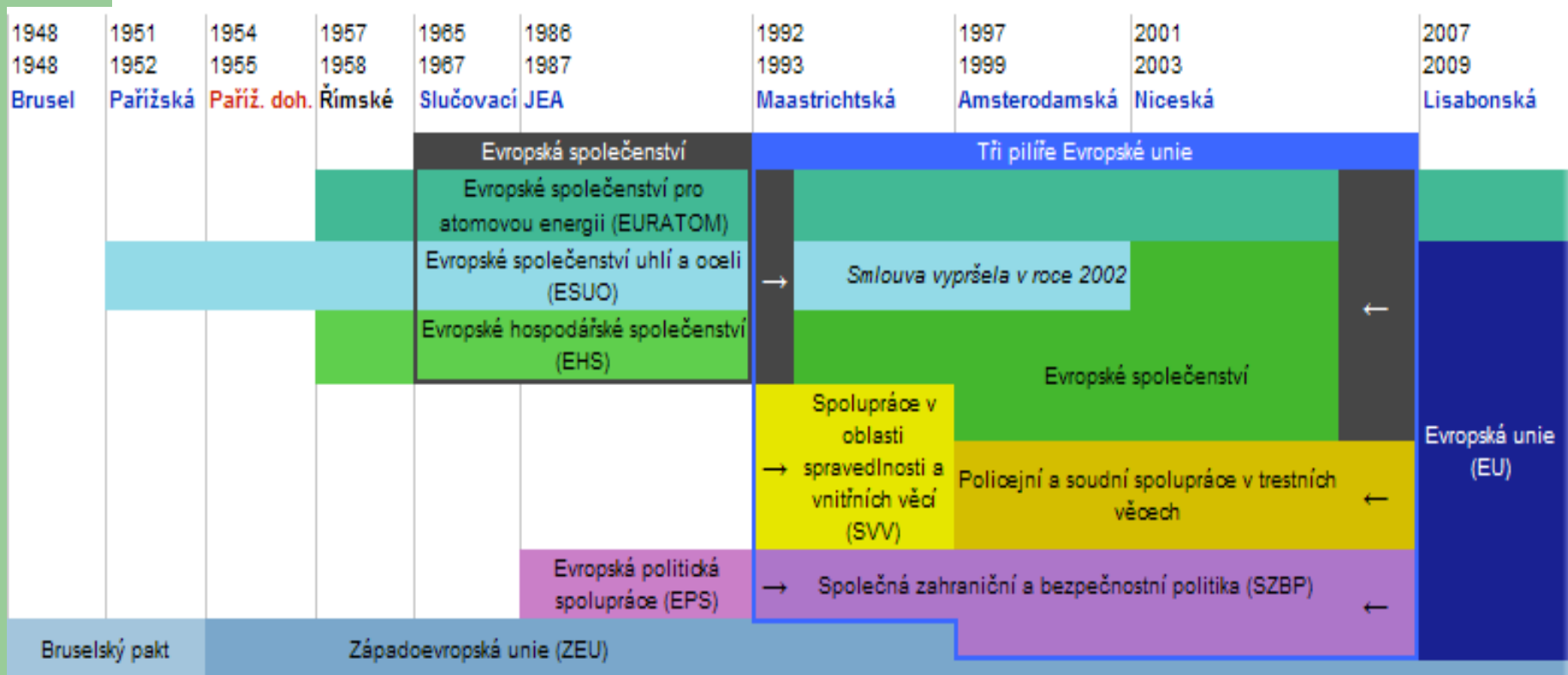

Společná zemědělská politika

Rozvoj venkova

Smlouvy evropských států

Římské smlouvy

- 25. března 1957
- platnost od 1. ledna 1958
- smlouva zakládající Evropské hospodářské společenství (EHS)
- smlouva zakládající Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom)
- Signatáři:
  - Francie,
  - Spolková republika Německo
  - Itálie
  - Belgie
  - Lucembursko
  - Nizozemsko

Společná zemědělská politika

- Common Agriculture Policy (CAP)
- Politika se sdílenými kompetencemi
  - Právní moc členských států vydávat vlastní legislativu
    - pokud zde neexistuje společná evropská úprava
    - společnou úpravu může pouze doplňovat

Cíle SZP

- zvýšit produktivitu zemědělství
  - podporou technického pokroku
  - zajišťováním racionálního rozvoje zemědělské výroby
  - optimálního využití výrobních činitelů (zejména pracovní síly)
- zajistit odpovídající životní úroveň zemědělského obyvatelstva
  - zejména zvýšením individuálních příjmů osob zaměstnaných v zemědělství
- stabilizovat trhy
- zajistit plynulé zásobování
- zajistit spotřebitelům dodávky za rozumné ceny

Metody a principy fungování CAP

- **Jednotný zemědělský trh**
  - společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách
    - umožňuje volný pohyb zemědělských produktů mezi členskými státy
  - společné hranice pro dovoz do EU
  - společné sanitární a veterinární předpisy
  - společná pravidla soutěže
- **Zvýhodnění produkce ze zemí ES**
  - na úkor vnější konkurence – díky nižším světovým cenám zemědělských produktů
    - dovozní cla
    - vývozní dotace
- **Finanční solidarita**
  - financování ze společného fondu, do něhož všechny členské státy přispívají

Společné organizace trhu (SOT)

- Soubory regulačních opatření
  - vztahují se na odlišné sektory zemědělské výroby
- Účel
  - podporovat trhy dané zemědělské komodity prostřednictvím různých mechanismů
- Původně polovina zemědělských produktů
- V současnosti téměř všechny zemědělské produkty

Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EAGGF)

- Záruční sekce
  - přímé podpory
  - intervenční opatření
  - exportní subvence
  - příspěvky na skladování
  - opatření v oblasti ekologického zemědělství
  - opatření v oblasti lesního hospodářství
  - program dřívějšího odchodu zemědělců do důchodu
- Orientační sekce
  - restrukturalizace a modernizace zemědělských usedlostí
  - ochrana a podpora hospodářského rozvoje v méně úrodných venkovských oblastech
  - pomoc mladým začínajícím zemědělcům

Hlavní nástroje SZP

- Záruční sekce
  - přímé platby
  - intervenční opatření (nákup, prodej, podpora soukromého skladování)
  - kvótní systémy
  - vývozní a dovozní licence
  - vývozní subvence
- Orientační sekce
  - strukturální prostředky

Přímé platby

- jsou udělovány v rámci různých společných organizací trhu
- ve všech státech EU platí pro přímé platby stejná pravidla
- často podmíněno splněním zvláštních požadavků s ohledem na životní prostředí a přírodu
- jsou nárokové, ale je nutné o ně požádat

Intervenční cena

- nejnižší možná cenová úroveň pro vnitřní trh EU
- stanovována Radou vždy pro celý hospodářský rok
- platí pro celé území EU
- Pokud skutečná tržní cena na vnitřním trhu klesne pod hranici intervenční ceny
  - státní intervenční místa za tuto garantovanou cenu zemědělské produkty musí bez množstevního omezení vykupovat
- přebytek na trhu
  - exportován se subvencí do třetích zemí
  - stažen z trhu formou intervenčního nákupu

Kvótní systémy

- maximální garantované množství produkce
  - na něž se vztahují zaručené ceny
- Překročení této hranice má za následek pokles ceny v následujícím roce
- mléko, cukr, isoglukóza, bramborový škrob, tabák

Vývozní subvence a dovozní a vývozní licence na zemědělské výrobky a potraviny

- vybrané zemědělské produkty
- výše subvence může být závislá na destinaci vývozu
- Konkurenceschopnost evropských zemědělských produktů na světovém trhu
- Vývozní subvence je spojena s vývozní licencí
  - právo, ale i povinnost zboží ve stanovené době, kvalitě a množství skutečně vyvézt

Stav SZP

- v roce 1962 bylo Evropské společenství schopno vyrobit jen 80 % své spotřeby potravin
- v roce 2004 → 120 %
- EU
  - Největší dovozce potravin
  - Druhý největší vývozcce potravin
- Průměrné náklady na potravu u průměrné domácnosti 15 %

Dopady SZP

- v letech 1980–1986 se zdvojnásobily výdaje záruční sekce fondu EAGGF
- princip vysokých garantovaných cen produkce → stimulace farmářů ke zvyšování výroby
- pokles konkurenceschopnosti evropských výrobců
- 20 % největších a nejproduktivnějších farmářů dostávalo 80 % celkových dotací
- intenzivní zemědělské metody
  - nadměrné využívání půdy a chemických hnojiv → zhoršení životního prostředí

Reformy SZP

- McSharryho reforma
- Agenda 2000
- Mid-term review

McSharryho reforma

- Konec 80. let 20. století
  - Krize dosavadního systému
- Závazky z uruguayského kola GATT
  - General Agreement on Tariffs and Trade
  - 1986 – 1993
  - Dohoda o zemědělství
    - postupné snížení celních sazeb
    - stanoví některá pravidla zemědělských vývozních subvencí i vnitrostátních dotací

McSharryho reforma

- Omezení dotací vázaných na velikost produkce
- Zvýšení dotací přímo na výrobní faktory
- Dotčené sektory
  - Obilniny
    - Povinné ponechání části půdy ladem
  - Hovězí maso
  - Mléko
  - Máslo
  - Tabák
  - Jehněčí maso

Kroky McSharryho reformy

- Snížení intervenčních cen
- Zavedení kompenzačních plateb
  - Vázané na velikost obdělávané půdy, stav dobytka
- Orientace na omezování objemu výroby
  - Zrušení prahových cen
  - Zrušení variabilních dovozních přírážek
  - Zavedení pevných celních ekvivalentů u dovozu a jejich postupné snižování
- Uvádění půdy do klidu – úhorování, „set-aside“
  - Podpora neobdělávání části půdy
  - Podpora zalesnění
  - Podpora tvorby rekreačních ploch
- Snížení stavu dobytka
- Podpora odchodu zemědělců do předčasného důchodu

McSharryho reforma

- Cenové intervence ↓
- Kompenzace ↑
- Cíl:
  - Růst výdajů na SZP v poměru 1 : 0,75

SZP v 90. letech

- Počátek 90. let
  - BSE → krize spotřebitelské důvěry na trhu s hovězím masem
  - Zemědělství ohleduplné k životnímu prostředí
  - Chovy ohleduplnější ke zvířatům
  - Informace o geneticky modifikovaných potravinách
- Růst produkce a výnosů

Očekávaná situace po roce 2000

- Další kolo jednání o liberalizaci světového obchodu
  - Doha, 2001
  - EU
    - Snižování intervenčních cen
      - Obilniny, hovězí maso, mléko a máslo
- Rozšiřování EU

Agenda 2000

- Červenec 1997
- „Za silnější a širší Evropu“
- Zemědělství jedna z klíčových pěti oblastí
  - Nejobtížnější kapitola

Rozdíly cen komodit v EU a kandidátských zemích

- Rostlinná výroba
  - Obiloviny, olejniny, bílkovinné plodiny
    - 10 – 30 %
  - Cukrovka
    - 40 – 50 %
- Živočišná výroba
  - Mléko
    - 30- 40 %
  - Hovězí maso
    - 35 – 45 %

Kandidátské země

- Odbourání cenových rozdílů pro obiloviny a hovězí maso
- Přejídné období pro některé komodity ve střednědobém horizontu
  - Cukr
  - Mléčné výrobky
  - Některé druhy zeleniny

Mid-term Review

- Lucemburk, 2003
- Cíle:
  - Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství
    - Uvnitř v EU
    - I mimo EU
  - Přejít z podpory poskytovaných na výrobek na podpory poskytované producentovi
  - Zaměření na ochranu životního prostředí
  - Jakost a bezpečnost potravin
  - Animal welfare

Decoupling

- Odstranění vazby na produkci
  - Jednotná platba na farmu
  - EU-15, Slovinsko, Malta
    - Ponechání částečné možnosti couplingu – platby na produkci na základě rozhodnutí členského státu
      - 25 % objemu u orné půdy
      - 50 % objemu u chovu ovcí
      - 100 % u chovu krav bezprodukce mléka
  - Jednotná platba na plochu
    - Nové členské státy
    - do roku 2009

Cross-compliance

- Respektování standardů na úrovni farmy
  - Definované zákonné požadavky na hospodaření
    - Veřejné zdraví
    - Zdraví zvířat a rostlin
    - Životní prostředí
    - Zacházení se zvířaty

Modulace

- Přesun přímých podpor zemědělcům z I. pilíře SZP do II. pilíře SZP
- Přesun ze záruční sekce do orientační

Další nástroje

- Finanční disciplína – degresivita
- Venkovský rozvoj
  - Kvalita potravin, welfare, nové technologie, noví zemědělci...
- Poradenský systém

Vývoj rozpočtu EU ve vztahu ke CAF

	1977	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010
CAF Guar.	8 679	11 292	19 728	25 604,60	34 490,40	x	x	x
CAF Orien.	113	315	686	1 825,30	2 530,60	x	x	x
CAF	8 792	11 607	20 413	27 430	37 021	41 738	51 439	58 080,71
Total	12 042	15 857	27 867	44 062,90	66 547,40	93 792	119 419	141 452,83
CAF %	73,01%	73,19%	73,25%	62,25%	55,63%	44,50%	43,07%	41,06%
G-Rate Total	x	31,69%	75,74%	58,12%	51,03%	40,94%	27,32%	18,45%
G-Rate CAF	x	32,01%	75,88%	34,37%	34,97%	12,74%	23,24%	12,91%
%	x	101,02%	100,19%	59,14%	68,52%	31,12%	85,07%	69,98%
Criteria	x	N	N	OK	OK	OK	N	OK

Rozpočet EU a CAF - současnost

	2001	2002	2003	2004	2005
CAF	44 530	46 587	47 378	49 305	51 439
Total	97 189	100 672	102 145	115 434	119 419
CAF %	45,82%	46,28%	46,38%	42,71%	43,07%
G-Rate Total	x	3,58%	1,46%	13,01%	3,45%
G-Rate CAF	x	4,62%	1,70%	4,07%	4,33%
%	x	128,90%	116,04%	31,26%	125,37%
Criteria	x	N	N	OK	N

	2006	2007	2008	2009	2010
CAF	52 618	54 509,71	53 702,92	54 894,62	58 080,71
Total	123 515	126 383,16	129 149,66	136 576,09	141 452,83
CAF %	42,60%	43,13%	41,58%	40,19%	41,06%
G-Rate Total	3,43%	2,32%	2,19%	5,75%	3,57%
G-Rate CAF	2,29%	3,60%	-1,48%	2,22%	5,80%
%	66,82%	154,82%	-67,62%	38,59%	162,54%
Criteria	OK	N	OK	OK	N

Kritika SZP

- Intervenční cena
  - Bez ohledu na realizaci na vnějším nebo vnitřním trhu EU
  - Protekcionismus
  - Finanční nároky

Nařízení Rady ES č. 1290/2005

- Evropský zemědělský záruční fond
  - EAGF
    - Vývozní subvence, intervenční opatření, přímé platby zemědělcům,, informační a propagační opatření, veterinární opatření, rybolov
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
  - EAFRD

SZP v ČR

- Horizontální opatření
- Tržní opatření

Horizontální opatření

- Přímé platby
  - Na plochu
  - Na farmu

Rok	mil. EUR	nárůst
2004	1 211	x
2005	1 646	35,92%
2006	1 743	5,89%
2007	2 024	16,12%
2008	2 505	23,76%
2009	2 976	18,80%
2010	3 438	15,52%
2011	3 890	13,15%
2012	4 333	11,39%
2013	4 767	10,02%

Horizontální opatření

- Horizontální plán rozvoje venkova
  - Předčasné ukončení zemědělské činnosti
  - LFA
  - Natura 2000
  - Agroenvironmentální opatření
  - Zalesňování zemědělské půdy
  - Založení porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití
  - Zakládání skupin výrobců

Tržní opatření

- Kvótní systémy
  - Mléko, cukr, brambory
- Intervenční nákupy
  - Obiloviny, mléčné výrobky
  - Hovězí, skopové a kozí maso
  - Víno, ovoce, zelenina
- Vývozní subvence

SZIF

- Státní zemědělský a intervenční fond
- Zprostředkovatel pro
  - EAGF
  - EAFRD
- Další zdroje
  - Státní rozpočet
  - Bankovní úvěry na intervenční nákupy